

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Кафедра управління у сфері цивільного захисту

Білека А. А.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«АГРАРНЕ ПРАВО»**

підготовка здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»

м. Черкаси

Білека А. А. Аграрне право: [методичні вказівки щодо виконання контрольної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 08 «Право» спеціальність 081 «Право»] / А.А. Білека // Черкаси: НУЦЗУ, 2025. – 24 с.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧАМИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Аграрне право» є основні доктринальні положення науки аграрного права, наукові теорії, ідеї, уявлення, концепції цієї науки; аграрне право як галузь права; аграрне законодавство як система нормативно-правових актів, які є джерелами правового регулювання аграрних відносин, та суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею всіх категорій, а також щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які використовуються для виробництва продукції сільського господарства.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс «Аграрне право» вивчається у логічному взаємозв'язку з іншими навчальними дисциплінами, що обумовлює необхідність постійного обліку та реалізації викладачами існуючих міждисциплінарних зв'язків, як з матеріальними галузями права (навчальними курсами), насамперед, спорідненими «Екологічне та природоресурсове право», «Цивільне право», «Господарське право», «Трудове право», так і з процесуальними галузями права: «Кримінально-процесуальне право», «Адміністративно-процесуальне право», «Цивільно-процесуальне право».

Метою викладання навчальної дисципліни «Аграрне право» є - становлення сучасного, різнобічно розвинутого фахівця-юриста шляхом набуття здобувачами вищої освіти знань щодо загальних засад та особливостей правового регулювання аграрних відносин, формування умінь використовувати набуті знання, швидко знаходити варіативні способи їх застосування; виробити навички самостійного аналізу нормативно-правових документів ухвалених у сфері аграрного законодавства, формування ціннісних орієнтирів здобувачів вищої освіти відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, відданості принципам свободи, верховенства права та іншим; нетерпиме ставлення до будь-яких порушень законності; формування у майбутніх фахівців високий рівень моральної свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Аграрне право» є:

- отримання здобувачами вищої освіти знань про основні категорії та інститути аграрного та земельного права, розкриття їх змісту;
- засвоєння здобувачами вищої освіти основних положень нормативно-правових актів, що регулюють аграрно-правові відносини;
- визначення основних проблем розвитку аграрного права та законодавства;
- розроблення, на підставі визначення юридичних властивостей, пропозицій щодо удосконалення чинної нормативно-правової бази на основі виявлених ознак її недосконалості за результатами вивчення та аналізу ефективності чинних нормативно-правових документів;

- засвоєння сутності земельно-правових категорій та змісту земельно-правових інститутів;
- розуміння змісту норм земельного права, роз'яснень вищих судових інстанцій України та рішень Конституційного Суду України, а також тлумачення їх та правильне застосування при вирішенні конкретних справ;
- набуття досвіду науково-дослідної роботи у галузі земельного права тощо.

Після вивчення навчальної дисципліни «Аграрне право» здобувачі вищої освіти повинні набути та отримати:

Знання: поняття предмету, методів правового регулювання та принципів аграрного права; структуру та види аграрних правовідносин; концептуальні аспекти та перспективи розвитку аграрних правовідносин; поняття, класифікацію та особливості застосування джерел аграрного права; правове становище суб'єктів аграрного права; регулювання виробничої, фінансової, господарської та інших видів діяльності аграрних товаровиробників; систему та повноваження органів державного управління аграрного сектору економіки; особливості правового режиму земельних та водних ресурсів, що використовуються як основний засіб виробництва суб'єктами аграрного права; аграрні правопорушення, їх види та класифікацію, особливості відшкодування збитків сільськогосподарським товаровиробникам; на понятійному рівні теоретичні та доктринальні положення теорії земельного права; на фундаментальному рівні: історію становлення та розвитку земельно-правової науки та земельного законодавства; парадигму та методологію земельного права; на практично-творчому рівні: методику вирішення практичних завдань з земельного права тощо.

Уміння: чітко орієнтуватися, аналізувати та застосовувати аграрне і тісно пов'язане з ним інше законодавство, узагальнювати судову та господарську практику; структуру та види аграрних і тісно взаємопов'язаних з ними інших (господарських, фінансових, земельних, управлінських тощо) правовідносин з метою вірного застосування чинного законодавства; застосовувати відповідні нормативно-правові акти, котрими регулюється правове становище суб'єктів аграрного права; орієнтуватися та вміти аналізувати понятійний масив, який містить аграрне законодавство з метою запобігання виникнення аграрних правопорушень; готувати доповіді, реферати, повідомлення тощо; відтворювати основні поняття та конструкції земельного права; вирішувати тести та виконувати індивідуальні завдання; застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу інститутів земельного права, самостійно працювати з нормативно-правовими актами; аналізувати положення та інститути земельного права; використовувати дані науки земельного права для вирішення професійних завдань, оволодіти основними навичками практичного використання норм земельного законодавства; вичерпно, логічно і творчо викладати інформацію в усній і письмовій формі; ґрунтовно висловлюватися та дискувати, пов'язуючи при цьому теоретичний

матеріал з земельного права тощо.

Відповідно до навчального плану здобувачі повинні виконати письмово контрольну роботу.

Терміни виконання контрольної роботи визначені графіком виконання контрольних робіт.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями контрольної роботи, рекомендованою літературою, нормативно-правовими актами, вивчити їх згідно рекомендацій, які були отримані під час настановних занять.

У контрольній роботі здобувач повинен продемонструвати знання вивчених питань, уміння виділяти головне, робити висновки. Відповіді на питання мають бути обґрунтованими та містити посилання на використані джерела.

Обсяг роботи - від 10 сторінок формату А-4 у текстовому редакторі Microsoft Word for Windows 6.0, 7.0, 97, 2000, 2003, 2007; шрифт - Times New Roman, розмір - 14, 1,5 міжрядковий інтервал; абз. відступ - 10 мм; поля - 20 мм.

Контрольна робота має бути виконана **за своїм варіантом, який визначається за останньою цифрою залікової книжки.**

Викладач має право видати здобувачеві індивідуальний варіант завдання для виконання контрольної роботи.

На титульній сторінці необхідно вказати прізвище, ім'я та ім'я по батькові здобувача, курс, групу, номер залікової книжки (шифр).

Контрольна робота, виконана не за своїм варіантом, якщо виконання контрольної роботи за індивідуальним завданням не було погоджено з викладачем, а також не повною мірою розкриває питання чи є результатом механічного переписування тексту підручника, не зараховується і з рецензією повертається здобувачу для повторного виконання.

На титульній сторінці нової контрольної роботи слід зробити помітку «Повторно» і направити в разі з першою роботою і рецензією на перевірку.

Виконана і зарахована контрольна робота є умовою допуску до підсумкової форми контролю з навчальної дисципліни, передбаченої ОПП Право та навчальним планом.

ВАРІАНТ 1

1. Напрями адаптації аграрного законодавства України до права країн Європейського Союзу.

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Гр-н С. у зв'язку із погіршенням стану здоров'я не міг обробляти належну йому на праві приватної власності земельну ділянку для ведення особистого селянського господарства. Сусід запропонував йому обміняти земельну ділянку на свій автомобіль із доплатою, і гр. С. погодився. Нотаріус відмовився посвідчувати договір міні. Гр. С звернувся за юридичною консультацією.

Чи правомірні дії нотаріуса? Надати консультацію.

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Працівник відділу землевпорядкування В. Харківського району Харківської області приховав інформацію про наявність земель запасу, які відносяться до категорії земель сільськогосподарського призначення.

1) Який принцип земельного права порушено в даному випадку?

2) Перерахуйте принципи земельного права.

3) Яка відповідальність передбачена за ці дії?

4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянин Р. звернувся з запитом про наявність земель запасу у межах та за межами населених пунктів одного з районів Харківської області.

Начальник районного відділу земельних ресурсів на особистому прийомі повідомив, що вільних земельних ділянок за межами населених пунктів по району немає, а також зазначив, що з усіх даних про використання земель у районному відділі в наявності є лише документи державної статистичної звітності, оскільки відповідні суб'єкти систематично не подають земельно-правову інформацію до райвідділу земельних ресурсів.

1) Дайте правову оцінку діям начальника районного відділу земельних ресурсів з посиланням на норми чинного законодавства.

ВАРІАНТ 2

1. Складіть проект договору контрактації сільськогосподарської продукції

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

До Вас за юридичною консультацією звернувся працівник сільськогосподарського підприємства, який цікавиться чи існує профспілка для працівників АПК і як до неї вступити.

Надайте обґрунтовану відповідь.

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Гр- н Л. взяв в оренду земельну ділянку сільськогосподарського призначення площею 2 га. для вирощування пшениці. Через 3 роки якість земель погіршилася, врожай пшениці поменшав і гр-н Л вирішив віддати земельну ділянку в суборенду для садівництва. Вони підготували договір

суборенди, проте міська державна адміністрація відмовила їм у реєстрації цього договору.

- 1) Чи законне рішення державної адміністрації?
- 2) Який принцип земельного права порушено?
- 3) Визначте коло правовідносин.
4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Головним спеціалістом відділу самоврядного контролю за використанням та охороною земель управління земельних відносин Харківської міської ради при обстеженні земельної ділянки встановлено, що Гр. Д використовує її без належного оформлення, про що склав акт. На підставі зазначеного акта прокурор міста Харкова звернувся до господарського суду Харківської області в інтересах держави в особі Харківської міської ради з позовом, в якому просив суд зобов'язати відповідача звільнити самовільно зайняту земельну ділянку.

Які органи здійснюють самоврядного контроль і які їх повноваження? Вирішіть справу.

ВАРІАНТ 3

1.Правове забезпечення та особливості застосування правил ІНКОТЕРМС в аграрно-договірних відносинах.

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Правилами внутрішнього трудового розпорядку акціонерного товариства «Жнива» передбачено можливість застосування до працівників товариства таких дисциплінарних стягнень: позбавлення премії, переведення на нижчеоплачувану роботу, штраф, виключення з товариства працівників, які є акціонерами.

Чи відповідають ці положення чинному законодавству?

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Міська рада зобов'язала гр-на Б. переоформити право постійного користування присадибною земельною ділянкою, якою він користувався з 1984 року, на право оренди.

Вважаючи рішення міської ради не законним громадянин К. звернувся з позовом до суду.

- 1) Визначте коло нормативних актів які регулюють ці питання.
- 2) Вирішіть справу.
4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянин Н. використовує без правовстановлюючих документів земельну ділянку площею 1 га на території Харківської області. На цій земельній ділянці проводяться будівельні роботи по зведенню торгівельного центру, порушуючи при цьому вимоги екологічної безпеки і заподіюючи шкоду природним ресурсам.

В результаті перевірки, проведеної прокуратурою спільно з фахівцями державної екологічної інспекції в харківській області гр.-на Н. було притягнуто до юридичної відповідальності.

Чи правомірні дії зазначених органів? Які функції державного управління реалізуються суб'єктами цих правовідносин?

Які види юридичної відповідальності правоохоронні органи мали застосовувати до правопорушника в даній ситуації?

ВАРІАНТ 4

1. Правове забезпечення виробництва якісної сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства на екологічно безпечних землях сільськогосподарського призначення та порядок здійснення нагляду за таким виробництвом.

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

У статуті виробничий сільськогосподарський кооператив “Злагода” основним напрямком своєї діяльності визначив виробництво зернових культур та їх реалізацію. В зв'язку зі спекою кооператив не одержав запланованих результатів від виробництва та реалізації зернових культур. Голова загальних зборів запропонував виробляти та реалізовувати садивний матеріал. На загальних зборах за цю пропозицію проголосували 60% членів кооперативу.

Чи законне рішення загальних зборів? Якщо ні, то як повинен був вирішити це питання кооператив?

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Прокурор пред'явив в суд позов гаражно-будівельного кооперативу, який самовільно захопив земельну ділянку під забудову гаражів. В позові зазначалось, що гаражі почали будувати без належної документації.

1) Визначте коло нормативних актів які регулюють ці питання.

2) Чи має бути задоволений позов?

4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянка С. набула право власності на земельну ділянку розміром 0,1 га, призначену для садівництва. Через декілька років громадянка С. знищила дерева і почала будувати на земельній ділянці триповерховий будинок, та декілька споруд для розведення свиней.

Чи передбачена відповідальність за дії гр. С? Дайте поняття земельного правопорушення.

ВАРІАНТ 5

1. Правове регулювання спеціальної правосуб'єктності сільськогосподарських підприємств та організації їх основних галузей (тваринництва, рослинництва тощо).

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Гр. Темченко на підставі цивільно-правової угоди придбав майно фермерського господарства, головою якого був гр. Горін, і подав статут нововствореного фермерського господарства на державну реєстрацію. Проте дружина гр. Горіна, яка проживає у місті і не працює у фермерському

господарстві, звернулась до суду про визнання угоди незаконною, оскільки вона не давала згоду на продаж майна.

Чи законна угода? Вирішіть справу.

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянин Білорусії К. отримав у спадщину в від померлої матері земельну ділянку сільськогосподарського призначення, що розташована на території Дергачівського району Харківської області. Через півроку гр.-н К. звернувся до відповідного органу з заявою з метою отримання Державного акту на право приватної власності на зазначену земельну ділянку. Після отримання правопосвідчуючого документу та реєстрації права власності на землю, гр.-н К. вирішив продати земельну ділянку. Проте, нотаріус відмовилась посвідчувати договір купівлі-продажу, мотивуючи тим, що на даний момент діє мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення.

Які обмеження встановлені у законодавстві щодо іноземців щодо права власності на землі?

Вирішіть справу.

4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянин З. та громадянин Т. при оформленні права сумісної часткової власності на земельну ділянку площею 0,12 га на підставі угоди купівлі-продажу з метою отримання державного акта на земельну ділянку, надали усі передбачені законодавством документи до територіального органу Держземагенства України. Однак через рік державний акт на земельну ділянку так і не був виданий.

Чи встановлені в законодавстві строки видачі правовстановлюючих документів на землю? Якщо так, чи передбачена відповідальність за порушення строку видачі правовстановлюючих документів? Надайте консультацію гр. З та гр. Т.

ВАРІАНТ 6

1. Дайте характеристику правового режиму основних та оборотних засобів сільськогосподарських підприємств.

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Правлінням сільськогосподарського кооперативу «Сяйво» прийнято рішення про ліквідацію кооперативу.

Прокоментуйте правомірність цих рішень.

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Житель міста А. звернувся до сільської ради із заявою про приватизацію земельної ділянки розміром 0,75 га, на якій розташовані належні йому на праві приватної власності житлова будівля і господарські споруди, подаровані сестрою. Рада відмовила громадянину, оскільки він постійно не проживає в селі і не має досвіду роботи у сільському господарстві. Крім того, з'ясувалося, що він є членом садівничого товариства, в якому приватизував земельну ділянку розміром 0,09 га, а також

звернувся до міської ради з проханням передати йому земельну ділянку у приватну власність для будівництва гаража.

Громадянин А. звернувся до суду.

Чи має право громадянин А. на приватизацію земельної ділянки? Визначити процедури, за якими в даному випадку повинні бути передані земельні ділянки у приватну власність. Яке рішення має прийняти суд?

4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянин К. приватизував земельну ділянку сільськогосподарського призначення розміром 0,7 га для ведення особистого селянського господарства. Крім того поряд з цією ділянкою він орендував у місцевої ради земельну ділянку сільськогосподарського призначення.

Чи може гр.-н К. приватизувати орендовану земельну ділянку з метою ведення особистого селянського господарства?

Які обмеження щодо набуття права приватної власності на землі сільськогосподарського призначення існують?

ВАРІАНТ 7

1. Визначте повноваження вищих органів управління в сільськогосподарських кооперативах.

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

На загальних зборах сільськогосподарського виробничого кооперативу на своєму засіданні ухвалили рішення про внесення до статуту змін, а саме про те що кількість голосів членів кооперативу на загальних зборах є пропорційною розміру їх паїв. За ці зміни проголосували 55 % присутніх. Крім того правлінням цього кооперативу було прийняте рішення про прийняття до кооперативу громадянина Міщенко.

Чи правомірні такі зміни?

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянка Д. звернулась до сільської ради з проханням оформити право власності на земельну ділянку, якою вона користується з 1988 року. Сусіди підтверджують цю інформацію. Оскільки вона не має правовстановлюючих документів, які підтверджують її права на цю земельну ділянку, гр.-ка Д. бажає отримати цю земельну ділянку за набувальною давністю.

1) Визначте коло правовідносин.

2) Чи передбачена чинним земельним законодавством можливість набуття права власності на земельну ділянку за набувальною давністю?

3) З якого моменту можна застосовувати норми земельного законодавства про набувальну давність?

4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянка Російської Федерації С. успадкувала від бабусі земельну ділянку сільськогосподарського призначення для ведення особистого селянського господарства розміром 0,3 га. Враховуючи вимоги п. 4 ст. 81 ЗКУ Гр-ка С. відразу після прийняття спадщини вирішила продати зазначену

земельну ділянку. Проте нотаріус відмовив посвідчувати цю угоду.

Чи правомірні дії нотаріуса?

Які права мають іноземці на землі сільськогосподарського призначення?

ВАРІАНТ 8

1. Визначте місце особистих селянських господарств у системі сільського господарства України.

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Фермерське господарство «Сяйво» має намір взяти участь у приватизації державного сільськогосподарського підприємства. Чи може фермерське господарство взяти участь у безоплатній приватизації державного сільськогосподарського підприємства і яким чином?

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Релігійна організація звернулася з заявою до міської ради про переоформлення права оренди земельної ділянки, що перебуває у комунальній власності міста на право постійного землекористування, посилаючись на ч. 2 ст. 2 Земельного кодексу України. Міська рада заяву не задовільнила. Релігійна організація звернулася до вас за консультацією.

Надайте обґрунтовану відповідь.

4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Приватній фірмі «Ранок» за результатами аукціону була надана земельна ділянка під будівництво адміністративно-торгівельного комплексу на умовах оренди на період будівництва. Орендар за договором суборенди передав частину земельної ділянки у користування фірмі «Ікар» для розміщення тимчасового складу для зберігання товару. Уповноважений орган звернувся до суду з вимогою про розірвання договору оренди і вилученні земельної ділянки у зв'язку з її нецільовим використанням.

Вирішіть справу.

ВАРІАНТ 9

1. Складіть порівняльну таблицю: «Унітарні та корпоративні державні сільськогосподарські підприємства».

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Два брати - громадянин Республіки Молдова Сагін Ю.В. та громадянин України Сагін С.В., який є акціонером АТ «Велетень» звернулись до вас за консультацією з питанням, чи можуть вони створити фермерське господарство.

Надайте юридичну консультацію.

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

На підставі рішення місцевої держадміністрації юридичній особі було надано в оренду земельну ділянку для будівництва тваринницької ферми, проте попередньо не було складено проект відведення земельної ділянки.

Чи законне це рішення? Який порядок надання в оренду земельних

ділянок?

4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Виробниче підприємство на земельній ділянці, що перебувала у нього в користуванні самостійно збудувало дві стаціонарні будівлі під склади. Контролюючий орган поставив вимогу підприємству знести будівель, мотивуючи тим, що відповідно до схеми планування території підприємство підлягає виводу за межі міста, а земельна ділянка підлягає вилученню і наступну передачу під житлове будівництво. Підприємство звернулося до суду з заявою про визнання права власності на будівлі.

- 1) Який порядок забудови земельної ділянки?
- 2) Чи зміниться ситуація, якщо земельна ділянка буде викуплена?

ВАРІАНТ 0

1. Порівняйте правове становище фермерського господарства та особистого селянського господарства.

2. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Громадянин Лобанов на власній земельній ділянці, яку він отримав для ведення особистого селянського господарства створив штучну водойму з метою риборозведення та почав будівництво житлової будівлі. Під час проведення перевірки державний інспектор з використання та охорони земель склав протокол про притягнення громадянина до відповідальності за використання земельної ділянки не за цільовим призначенням.

Чи правомірні дії державного інспектора? Дайте обґрунтовану відповідь.

3. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

Рішенням міської ради повноваження щодо розпорядження всіма землями в межах міста були делеговані районній державній адміністрації, якій було надано право передавати такі землі у власність або в оренду. Державний інспектор з контролю за використанням і охороною земель оскаржив вказане розпорядження до суду, так як розпоряджатись землями в межах населених пунктів РДА заборонено.

Представник РДА в суді проти позову заперечував, вказуючи, що жоден нормативно-правовий акт не містить заборони РДА щодо розпорядження землями міст, якщо є відповідне рішення міської ради, і більш того інспектор не має права на звернення до суду із подібними позовними вимогами.

- 1) Надайте правову оцінку рішення міської ради.
- 2) Якими землями (земельними ділянками) має право розпоряджатись РДА?

3) Які повноваження має державний інспектор з контролю за використанням і охороною земель?

4. Вирішіть письмово проблемну ситуацію:

1. На прохання відпочиваючих, що мають особистий автомобільний

транспорт адміністрація оздоровчого санаторію, що знаходиться на березі Чорного моря, дозволила спорудити автомобільну стоянку в межах прибережної смуги моря. Державний інспектор з контролю за використанням і охороною земель, на підставі виявлення порушення земельного законодавства, зафіксував правопорушення та передав матеріали перевірки до прокуратури.

1) Вкажіть порядок та особливості використання земель оздоровчого призначення?

2) Визначте права та обов'язки державного інспектора з контролю за використанням і охороною земель?

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Основні напрямки розвитку агропромислового комплексу України.
2. Біржі та банки як суб'єкти аграрних правовідносин.
3. Регулятивна діяльність Міністерства аграрної політики України.
4. Предмет, метод та система аграрного права.
5. Поняття, класифікація та особливості аграрних правовідносин.
6. Зовнішні аграрні правовідносини, їх види та структура.
7. Внутрішні аграрні правовідносини, їх види та структура.
8. Загальна характеристика аграрного законодавства України.
9. Класифікація джерел аграрного права.
10. Конституція України – основне джерело аграрного права.
11. Проблеми і шляхи вдосконалення аграрного законодавства України.
12. Закони як джерела аграрного права.
13. Уніфікація та диференціація джерел аграрного права.
14. Локальні нормативні акти (характеристика, види, юридична сила) як джерела аграрного права.
15. Порядок розробки та затвердження Статуту в агропромислових підприємствах.
16. Порядок розробки, затвердження та прийняття Статуту аграрних підприємств.
17. Значення узагальнень судової та арбітражної практики для зміцнення законності в аграрній сфері.
18. Статутна правоспроможність аграрних підприємств.
19. Правові підстави та межі державного втручання в діяльність підприємств агропромислового комплексу.
20. Захист майнових прав сільськогосподарських підприємств і об'єднань.
21. Порядок створення сільськогосподарського кооперативу. Державна реєстрація.
22. Підстави настання та види матеріальної відповідальності членів аграрних підприємств за заподіяну шкоду.
23. Правове забезпечення охорони навколишнього природного середовища в агропромисловому комплексі.
24. Умови та порядок виникнення членських правовідносин в аграрних підприємствах.
25. Плата за землі сільськогосподарського призначення, що знаходяться на праві власності, користування чи оренди.
26. Підстави виникнення права на земельну ділянку в сільськогосподарських підприємствах.
27. Правовий режим земель, що використовуються аграрними підприємствами.

28. Права та обов'язки аграрних підприємств по охороні та використанню земель та інших природних об'єктів. Правові наслідки припинення права на землю аграрного підприємства.

29. Підстави, порядок та правові наслідки припинення членства в аграрних підприємствах.

30. Правове регулювання оренди земель сільськогосподарського призначення.

31. Право підприємництва в аграрному секторі за Конституцією України.

32. Особливості правового статусу найманих працівників державних, колективних, приватних аграрних підприємств.

33. Право власності за Конституцією України і її значення для аграрного сектора.

34. Система органів управління сільськогосподарськими кооперативами.

35. Конституційні засади соціально-економічних прав громадян, що працюють в агропромисловому секторі України.

36. Органи управління внутрішньогосподарських підрозділів аграрних підприємств.

37. Відповідальність за потраву посівів.

38. Відшкодування збитків, що сталися внаслідок загибелі або розкрадання худоби та птиці.

39. Порядок створення державного аграрного підприємства.

40. Компетенція директора державного сільськогосподарського підприємства. Повноваження загальних зборів трудового колективу та його ради.

41. Правові форми планування виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств.

42. Загальна характеристика Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію».

43. Право власності та право повного господарського відання на підприємствах агропромислового комплексу.

44. Правове регулювання складу майна аграрних підприємств.

45. Особисте селянське господарство як суб'єкт аграрних правовідносин.

46. Загальна характеристика Закону України «Про фермерське господарство».

47. Загальна характеристика Закону України «Про колективне сільськогосподарське підприємство».

48. Види сільськогосподарських кооперативів.

49. Членство (асоційоване членство) в сільськогосподарському кооперативі.

50. Особливості правового регулювання трудових правовідносин у сільськогосподарському виробництві.

51. Правове регулювання фінансових відносин аграрних підприємств.
52. Особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі України.
53. Правове регулювання сільськогосподарської кооперації.
54. Правове регулювання розрахунково-касових операцій аграрних товаровиробників.
55. Законодавчі гарантії пріоритетності соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві України.
56. Єдиний (фіксований) податок для сільськогосподарських товаровиробників.
57. Поняття, види та функції договорів аграрних товаровиробників в сучасних умовах.
58. Право власності аграрних підприємств на вироблену сільськогосподарську продукцію, порядок її розподілу.
59. Взаємозв'язок аграрних правовідносин з цивільно-правовими, управлінськими, фінансовими, трудовими, земельними та іншими правовідносинами.
60. Принципи діяльності сільськогосподарських кооперативів.
61. Договірні відносини в сфері матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників.
62. Органи управління сільськогосподарськими кооперативами.
63. Договори в сфері збуту сільськогосподарської продукції.
64. Договори в сфері агросервісу.
65. Повноваження загальних зборів (зборів уповноважених) та правління сільськогосподарського кооперативу.
66. Право власності на пай члена сільськогосподарського кооперативу.
67. Договори поставки (закупівлі) для державних потреб сільськогосподарської продукції, продовольства.
68. Поняття і класифікація суб'єктів аграрного права.
69. Особливості реорганізації та ліквідації суб'єктів аграрного права.
70. Правове регулювання продовольчого ринку в Україні.
71. Правове регулювання охорони праці в сільськогосподарських підприємствах.
72. Правосуб'єктність колективних аграрних підприємств.
73. Правосуб'єктність приватних аграрних підприємств.
74. Порядок створення фермерського господарства та умови надання земельних ділянок для його ведення.
75. Порядок створення фермерського господарства. Державна реєстрація.
76. Правове становище майна фермерського господарства.
77. Фермерське господарство як суб'єкт права власності.
78. Поняття фермерського господарства.

79. Дисциплінарна відповідальність працівників (членів) аграрних підприємств.
80. Відповідальність за невиконання державних контрактів на поставку продукції для державних потреб.
81. Правосуб'єктність державних аграрних підприємств.
82. Правове регулювання оплати праці в аграрних підприємствах.
83. Правовий статус міжгосподарських об'єднань, їх види.
84. Поняття, цілі та принципи державного управління АПК України.
85. Форми та методи державного управління АПК України.
86. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.
87. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів аграрного виробництва.
88. Особливості функціонування орендних підприємств в аграрній сфері.
89. Система та правове положення органів, що здійснюють державне управління АПК України.
90. Організація та форми юридичного обслуговування сільськогосподарських товаровиробників.
91. Земельне право як галузь права та її особливості.
92. Поняття предмету земельного права та його особливості.
93. Поняття методів правового регулювання земельного права та їх класифікація.
94. Принципи земельного права, поняття та їх класифікація.
95. Поняття та особливості джерел земельного права.
96. Конституція та закони України як джерела земельного права.
97. Підзаконні нормативно-правові акти земельного права, поняття та їх класифікація.
98. Локальні нормативно-правові акти земельного права, поняття та їх юридичне значення.
99. Особливості проведення земельних реформ 1861 та 1906 р.р.
100. Особливості та правові аспекти проведення земельної реформи 1917 р. Її значення для України.
101. Проведення та правове забезпечення проведення сучасної земельної реформи в Україні. Її основні етапи.
102. Поняття та особливості права власності на землю в Україні.
103. Об'єкти та суб'єкти права власності на землю в Україні.
104. Зміст права власності на землю.
105. Форми власності на землю та їх юридичне закріплення.
106. Право державної власності на землю в Україні.
107. Право комунальної (муніципальної) власності на землю в Україні.
108. Право приватної власності на землю в Україні.
109. Підстави виникнення права власності на землю.

110. Підстави припинення права власності на землю.
111. Правове забезпечення приватизації земель в Україні.
112. Права та обов'язки землевласників та землекористувачів.
113. Види землекористування, їх класифікація.
114. Поняття та особливості договору оренди (суборенди) на землю.
115. Правове забезпечення та справляння плати за землі ресурси.
116. Види та форми плати за землю.
117. Права та обов'язки громадян на землю за Конституцією України.
118. Поняття та особливості вирішення земельних спорів.
119. Землі сільськогосподарського призначення; особливості їх використання.
120. Правове становище та особливості користування землями сільськогосподарського призначення суб'єктами земельного права.
121. Землі житлової та громадської забудови; особливості їх використання.
122. Особливості використання земель житлової та громадської забудови загального користування.
123. Порядок продажу земельних ділянок державної та комунальної власності громадянам та юридичним особам.
124. Поняття та види обмеження прав на земельну ділянку.
125. Зміст угод про перехід права власності на земельні ділянки.
126. Правовий статус та особливості використання земель громадянами.
127. Землі спеціального несільськогосподарського призначення; їх склад та особливості використання.
128. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; особливості їх використання та правове регулювання.
129. Землі оздоровчого призначення; особливості їх використання та правове регулювання.
130. Землі історико-культурного призначення; особливості їх використання та правове регулювання.
131. Землі лісгосподарського призначення; особливості їх використання та правове регулювання.
132. Правові засади встановлення та зміни цільового призначення землі.
133. Зміст та види права земельного сервітуту.
134. Загальна характеристика Земельного кодексу України.
135. Загальна характеристика Закону України «Про оренду землі».
136. Загальна характеристика державного управління земельним фондом в Україні.
137. Органи державного управління земельним фондом в Україні.
138. Поняття та особливості ведення земельного кадастру.
139. Поняття, види та особливості землеустрою.
140. Контроль за використанням і охороною земель.

141. Поняття, склад та види земельних правопорушень.
142. Поняття та види юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства.
143. Юридична відповідальність за псування та забруднення земельних ресурсів.
144. Правове регулювання реєстрації прав на земельні ділянки.
145. Види юридичної відповідальності за земельні правопорушення.
146. Правове регулювання інвентаризації земельних ділянок.
147. Поняття та види обтяжень прав на землі.
148. Економіко-правовий механізм забезпечення раціонального використання та охорони земель.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА

1. Аграрне право України / За ред. академіка АПН, професора Янчука В.З. К.: Юрінком, 2000. 560 с
2. Аграрне право України: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти / за ред. В.М. Гайворонського та В.П. Жушмана. Х.: Право, 2003. 240 с.
3. Аграрне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного. К.: Істина, 2006. 448 с.
4. Аграрне право України: підручник / за ред. О.О. Погрібного. К.: Істина, 2007. 448 с.
5. Аграрне право: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.П. Жушман, В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко та ін. ; за ред. В.П. Жушмана та А.М. Статівки. Х. : Право, 2010. 296 с.
6. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії. – 2-е вид., випр. – К. : Знання, 2007. – 445 с.
7. Гаєцька-Колотило Я.З., Ільків Н.В. Аграрне право України: Навчальний посібник. К.: "Істина", 2008. 184 с.
8. Екологічне право України. Загальна частина : навчальний посібник / За заг. редакцією О. М. Шуміла. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2010. 292 с.
9. Земельне право України (у схемах) : навч посіб / О.М. Шумило. Харків : НікаНова; ХНУВС, 2015. 228с.
10. Земельне право України : підручник / Одеська національна юридична академія ; ред.: О. О. Погрібний, І. І. Каракаш ; рец.: А. Г. Бобкова, В. В. Носік, М. В. Шульга. 2-е вид., перероб. та доп. К. : Істина, 2009. 600 с.
11. Земельне право України: Підруч. / Г.І. Балюк, Т.О. Коваленко, В.В. Носік та ін.; За ред. В.В. Носіка. К.: Вид.-полігр. центр Київський університет, 2008. 511 с.
12. Земельне право України: Підруч. / За ред. О.О. Погрібного та І.І. Каракаша. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Істина, 2009. 600 с.
13. Земельне право України: Підруч. / М.В. Шульга, Г.В. Анісімова, Н.О. Багай та ін.; За ред. М.В. Шульги. К.: Юрінком Інтер, 2004. 368 с.
14. Земельне право України: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, М.В. Шульга. К.: Ін Юре, 2008. 600 с.
15. Земельне право України: підруч. для студ. юрид. спец. навч. закл./В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, М.В. Шульга. К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. 600с.
16. Земельне право України: Підручник / М.В. Шульга (кер. авт. кол.), Г.В. Анісімова, Н.О. Багай, А.П. Гетьман та ін.: За ред М.В. Шульги. К.: Юрінком Інтер, 2004. 368 с.
17. Земельне право. За ред. проф. М.Д. Казанцева. Українське видання за ред. к.ю.н. В.З. Янчука. К., «Видавництво Київського

університету». 1960. 304 с.

18. Земельний кодекс України з постатейними матеріалами: Збірник нормативно-правових актів та матеріалів судової практики / Упоряд. А.М. Мірошніченко. К.: ФО-СВС Р.С. Романчук, 2006. 720 с.

19. Земельний кодекс України: Комент. / За ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. 4 -те вид. Х.: Одіссей, 2008. 624 с.

20. Земельний кодекс України: Науково – практичний коментар. Видання шосте, доповнене Х.: ТОВ «Одіссей», 2009. 624с.

21. Земельний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.І. Семчика. 3-е вид., перероб. і доп. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 896 с.

22. Земельное право: Учебник / С. А. Боголюбов, Е. А. Галиновская; 3-51 Под ред. С. А. Боголюбова. М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. 400 с.

23. Корнєєв Ю.В., Мацелик М.О. Земельне право: навч. посіб. К., 2009. 240 с.

24. Мачуська І.Б. Земельне право: Навч. посіб. К.:КНЕУ, 2007. 280с.

25. Мірошніченко А.М. Земельне право України : навч. посіб. К.: Алерта, 2012. 432 с.

26. Мірошніченко А.М. Земельне право України: Підруч. К.: ЦУЛ, 2009. 710 с.

27. Мірошніченко А.М., Марусенко Р.І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. К.: Правова єдність, 2009. 496 с.

28. Мірошніченко А.М., Марусенко Р.І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. К., 2011. 516 с.

29. Мірошніченко А.М. Земельне право України: Підручник. К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 712с.

30. Науково-практичний коментар Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища”, прийнятого 25.06.91. № 1264-ХІІ зі змінами і доповненнями, станом на 09.02.06./ За загальн. Ред. О.М. Шуміла. Х.: „Фактор”, 2006. 592 с.

31. Шеремет А.П. Земельне право України : підручник. Чернівці, 2008. 632 с.

32. Шуміло О.М. Конституційне право громадян на земельну ділянку у новітньому періоді історії [Електронний ресурс] / О.М. Шуміло // Форум права. 2008. № 3. С. 551-555 Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-3/08somnpi.pdf>.

ДОПОМІЖНА

1. Аграрне законодавство України: проблеми ефективності / За ред. В.І.Семчика К.: Наукова думка. 1998. 240 с.

2. Аграрне право України: Практикум / В.З. Янчук, А.М. Статівка, Н.І. Титова та ін.; За ред. В.З. Янчука – К.: Юрінком Інтер, 2001. 256 с.

3. Актуальні питання аграрного права України: теорія і практика: монографія / А. М. Статівка, В. Ю. Уркевич, В. М. Корнієнко, Т. В. Курман, О. М. Туєва, Ж. В. Чевичалова, В. П. Жушман, О. О. Погрібний, Н. В.

Погорецька, В. С. Кайдашов; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Х.: ФІНН, 2010. 234 с.

4. Долинська М.С. Фермерські господарства України: землекористування, порядок, створення, діяльність та припинення діяльності. Х.: Страйд, 2005. 261 с.

5. Домбровський С.Ф. Актуальні проблеми аграрного та земельного права й організації правової роботи. Хмельниц., 2007. 112 с.

6. Єрмоленко В.М. Майнові правовідносини приватних сільськогосподарських підприємств: теорія, законодавство, практика: Монографія. К.: Магістр ХХІ сторіччя, 2005. 304 с.

7. Єрмоленко В.М. Теоретичні проблеми аграрних майнових правовідносин: моногр. К.: Магістр-ХХІ ст., 2008. 188 с.

8. Земельне право: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / За ред. В.І. Демчика і П.Ф. Кулинина. К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2001.

9. Земельный кодекс Украины: Комментарий. Х.: ООО „Одиссей”, 2002.

10. Земельний кодекс України: Наук.-практ. коментар / За заг. ред. В.І. Семчика. К.: Ін Юре, 2003.

11. Земельное право: Учеб. пособие / Под ред. А.А. Погребного, И.И. Каракаша. К., 2002.

12. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України: Наук.-навч. посіб. / За ред. Н.І. Титової. Л.: Паїс, 2005. 368 с.

13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення в Україні: теоретичні й практичні аспекти: монографія / Львів. держ. ун-т внутр. справ. Л., 2008. 295 с.

14. Курило В.І. Адміністративні правочини у сільському господарстві України: сучасна парадигма: моногр. К.: Магістр-ХХІ ст., 2007. 312 с.

15. Організаційно-правові засади розвитку аграрного і земельного ринків в Україні / За ред. В.І. Семчика. К.: Вид-во «Юрид. думка», 2005. 264 с.

16. Організаційно-правові питання аграрної реформи в Україні / В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, Т.П. Проценко та ін. К.: ІДП НАН України, 2003. 280 с.

17. Правові основи майнових і земельних відносин: Навч. посіб. / Колектив авторів; За заг ред. В.М. Єрмоленка. К.: Магістр ХХІ сторіччя, 2006. 384 с.

18. Сафонов І. Правові проблеми державної підтримки сільськогосподарських виробників // Право України. 2005. № 6. С. 54-57.

19. Семчик В.І. та ін. Інвестиційна діяльність у сільському господарстві: правові аспекти: монографія. К.: Юридична думка, 2008. 252 с.

20. Семчик В.І. Правові засади сільськогосподарської кооперації в Україні // Право України. 1999. № 5. С.34 – 38

21. Станіславський В.П. Правове регулювання насінницької діяльності в Україні: монографія. Х.: Право, 2006. 160 с.
22. Статівка А. Аграрні перетворення і роль особистих підсобних господарств громадян // Право України. 2000. № 5. С. 27.
23. Статівка А. Поняття гарантій суб'єкта договірних відносин в АПК та їх класифікація // Право України. 1998. № 5. С. 33—36.
24. Статівка А.М. Організаційно-правові питання соціального розвитку села в Україні. Х.: Право, 2007. 207 с.
25. Уркевич В. До питання про локальні нормативні акти, що регулюють майнові відносини у сільськогосподарському кооперативі // Предпринимательство, хозяйство и право. 2000. № 9. С. 65-67.
26. Уркевич В.Ю. Проблеми теорії аграрних правовідносин: монографія. Х.: Харк. юрид., 2007. 496 с.
27. Уркевич В.Ю. Становлення сільськогосподарських кооперативів в умовах ринкової економіки України: деякі правові аспекти. Х.: ООО «Одиссей», 2004. 120 с.
28. Федорович В. Правові основи створення та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні. Львів: Атлас, 1998. 142 с.
29. Чабаненко М. М. Про метод в аграрному праві // Право України. 2004. №1. С. 122—124.
30. Шульга М.В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. Харьков: Консум. 1998.
31. Шульга М.В., Земельно-правовые вопросы в сфере сельскохозяйственной кооперации // Збірник наукових праць учасників конференції «Національний кооперативний рух та структурні зміни в економіці України ХХІ століття». Київ. 2001. С.126-130.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України.
www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України.
www.mvs.gov.ua – сайт Міністерства внутрішніх справ України.
www.nbuv.gov.ua – електронний каталог Національної бібліотеки України ім. Вернадського.
www.library.ukma.kiev.ua – електронний каталог наукової бібліотеки НаУКМА.

ДОДАТОК А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Кафедра управління у сфері цивільного захисту

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з аграрного права
(назва дисципліни)Здобувача (-чки) 3-го курсу (т.н. 3 рік 10 міс.)
1 групи ОР «бакалавр»
спеціальності 081 «Право»
Степана Хоменка
Шифр 45309

м. Черкаси – 2025 рік